

NOF Bodø lokallag
Foreningen for fuglevern

Fugler i Røstlandets våtmarkssystem

Steve Baines og Martin Eggen
19.10.2008

Innholdsfortegnelse

Forord.....	2
Om Røstlandet.....	3
Rødlistearter (2006) i Røstlandets våtmarker.....	5
Registreringene sommeren 2008.....	6
Sone 1: Ystneset.....	6
Kommentar/forvaltning av området:.....	6
Hekkefauna:.....	7
Trekk/næringssøk:.....	7
Sone 2: Brasen.....	8
Kommentar/forvaltning av området:.....	8
Hekkefauna:.....	8
Trekk/næringssøk:.....	8
Sone 3: Klakken.....	9
Kommentar/forvaltning av området:.....	9
Hekkefauna:.....	10
Trekk/næringssøk:.....	10
Sone 4: Vannbassenget.....	11
Tilleggsregistreringer av Håvard Eggen.....	11
Kommentar/forvaltning av området:.....	11
Hekkefauna:.....	12
Trekk/næringssøk:.....	13
Sone 5: Kvalvågen.....	13
Kommentar/forvaltning av området:.....	14
Hekkefauna:.....	14
Trekk/næringssøk:.....	14
Sone 6: «Marka».....	15
Kommentar/forvaltning av området:.....	15
Hekkefauna:.....	15
Trekk/næringssøk:.....	16
Sone 6A: Kvalvågsletta.....	16
Kommentar/forvaltning av området:.....	16
Hekkefauna:.....	16
Trekk/næringssøk:.....	17
Oversikt over antall par med hekkefugl i de undersøkte områdene, utvalgte arter	18
Hekketall fra Røstlandet som helhet (inkludert naturreservat og Øyran).....	18
Sluttord:.....	19
Vedlegg:.....	20
Kart over soner 1-5.....	20
Kart over soner 5-6.....	21

Forord

De siste 15 årene har den ornitologiske aktiviteten på Røst økt. De aktive ornitologene har skrevet logg og laget rapporter over fuglefaunaen. Gode, systematiske tellinger av hekkefugl manglet likevel. Estimering og tellinger kan være krevende i det åpne terrenget, med tildels mye fugl. Trekkende og ikke-hekkende fugler forkludrer lett tellingene.

I samme periode har man ment å se en klar nedgang i antall hekkefugl på Røstlandet, der spesielle arter utmerker seg. Først og fremst har dette omfattet en rekke sjøfuglarter som terner, måker og joer, samt en del våtmarksfugl. De tekniske inngrepene på Røstlandet etter krigen har vært mange. Fra slutten av 90- tallet og frem til 2008 er det gjort større tekniske inngrep i vannbassengene, i fjærområder sør på Røstlandet og ved Ystneset. Det aller største inngrepet, som på mange måter rammet selve hjertet av våtmarkssystemet på Røstlandet, skjedde ved

utgraving av det største vannbassenget på slutten av 90- tallet. Mindre inngrep er gjort i forbindelse med flyplass og i form av små dreneringsbekker. Større dreneringsgrøfter utført ennå lengre tilbake, blant annet for å samle vann til vannbassenget har gradvis gjort større områder tørrere, og forsterket uttørring og suksisjon. Mange små dammer og våte områder særst for flyplassområdet har derfor forsvunnet. Andre faktorer har også påvirker fuglefaunaen etter krigen, som beitetrykk, predatorer og ferdsl.

Etter år 2000 har bekymrede ornitologer hatt kontakt med Fylkesmannens miljøvernavdeling i Nordland med ønske om dialog for å sikre dette unike våtmarkssystemet ytterst ute ved Atlanterhavet. Denne rapporten er et viktig steg for å lage en helhetlig plan for forvaltning av Røstlandet, noe som tilsynelatende har manglet totalt.

Denne gangen har vi valgt å fokusere på våtmark på Røstlandet. Dette skyldes at det særlig er fuglefaunaen tilknyttet våtmark man har sett forandring på de siste årene. Det er også disse områdene som er utsatt for mest press. Men også andre biotoper og områder trenger en helhetlig forvaltning. Sør på Røstlandet er de fleste fjæreområdene nå utbygd. Østlige områder av Røstlandet, Kvalvågen, Langneset og hele Øyran bør nok få oppmerksomhet ved neste korsvei, både hva fauna og plan for skjøtsel og forvaltning angår. Enkelte dammer rundt bebyggelsen, særlig ved skolen, bør også innlemmes i en slik plan. Det bør holdes tellinger hvert år av arter, for å følge med på utviklingen.

Rapporten bør sees i sammenheng med en rapport over Røst naturreservat utarbeidet av NOF Bodø lokalag, denne også i 2008. *Oppsummeringer over antall hekkepar i denne rapporten innbefatter altså ikke naturreservatet (såfremt ikke dette er opplyst), men de områdene som ikke er under noe form for vern, og som frem til nå har manglet en forvatning.*

Steve Baines har tatt bildene i denne rapporten. Feltarbeidet som denne rapporten bygger på er utført av Martin Eggen, Beathe Dømbe, Steve Baines, samt delvis Håvard Eggen og Karina Helgeland. John Stenersen har bidratt med supplerende opplysninger.

Takk til Fylkesmannen i Nordland for økonomisk støtte til å gjennomføringen av rapporten.

Om Røstlandet

Røstlandet har et areal på rundt 4 kvadratkilometer. Røstøy er den største (3,5 kvadratkilometer), og det er våtmarksområder på denne som blir beskrevet i denne rapporten. Befolkningen på øya bor mot øst/inersiden, og utmarka ligger således mer mot vest. Røstlandet har et rikt kulturlandskap, fiskerne i Lofoten har til alle tider også nyttiggjort seg av jordbruk i større eller mindre skala, men aldri særlig intensivt. Dette gjør kulturlandskapet i Lofoten med Røst spesielt verdifult. Selv myrområdene og flere av fersvannene er resultat av menneskelig aktivitet, som torving med mer. Tidligere ble det holdt kyr på Røstlandet, men dette forsvant gradvis etter krigen. Nå er det et større antall sauer som holder vegetasjonen i sjakk. Fra et «fugleperspektiv» skulle noen områder gjerne hatt større beitetrykk av kyr, slik at områdene ikke gror igjen. Ystneset hadde vært en gunstig plass å forsøke seg på slikt restaureringarbeid.

Røstlandet er flatt og værhardt. Trevegetasjon er konsentrert om hager. Røstlandet ruver 11-12 meter på det høyeste, ved Fiskarheimen i sør, og ved Annhammaren.

Røst naturreservat ligger lengst vekk fra bebyggelsen, mot vest. Lenger mot sør finner vi Ystneset, som tradisjonelt har gått for å være det «beste» våtmarksområdet etter at det største vannbassenget ble utbygd. Her hekker det år om annet gulerle, og sitronerle har hekket i blandingspar med gulerle ved to anledninger. Skjeand er også registrert hekkende her, dessuten var området viktig for svømmesnipe tidligere, og er det delvis ennå. Det gamlevannbassenget (reservebassenget) nord for Klakken er også et meget rikt våtmarksområde. Lenger mot nord øst finner vi også myrer og dammer som utgjør viktige bruddstykker i det totalte antall våtmarksfugl. Alle områdene blir grundig avifaunistisk beskrevet i denne rapporten.

Området øst for flystripa, mellom det største vannbassenget og flyplassen, dekkes ikke nærmere i denne rapporten. Her fantes det tidligere smådammer og myr, men dreneringsbekker er laget her for å samle vann i nedslagsfelt til vannverket. Dette har gjort hele dette området gressdominert og tørt, med liten funksjon for fugl. Her er det mulig å drive restaureringsarbeid (graving av dammer, fjerning av overflatevegetasjon) for å gjennskape våtmark. Det bør utredes om dette kan ha en effekt på vannkvaliteten på Røstlandet, blant annet som en buffer mot flyplassen.

Det store vannbassenget var som tidligere nevnt et meget viktig område før kommunen besluttet at det skulle utvides. Her hadde viktige arter som brushane, svømmesnipe (trolig mye brukt under næringssøk) og skjeender tilholdssted, sammen med en rekke vanligere våtmarksfugl. Utgravingen kunne skjedd på en mye mer skånsom måte ved å beholde kantsonene, og heller øke dybden i midten. Nå er kantene sterile, og måker trives veldig godt i vannet. På de åpne, brede gruskantene sitter de å hviler, og de har god oversikt. Vannet er dermed blitt en velbrukt raste- og vaskeplass for stormåker, i stor kontrast til tidligere å være en av Nord- Norges aller viktigste våtmarker. Dette vannbassenget er ikke nærmere beskrevet i rapporten. Vi har likevel et håp om at området kan restaureres, blant annet ved å gjøre kantene mindre skrå.

Østover fra flyplassen finner man en gressrygg med beitemark, med noen fine myrpytter, der det blant annet hekker myrsnipe og tyvjo. I dette område er det noe ferdsel, men ikke mer enn at området er viktig som rasteområde for heilo, spurvefugl og delvis gjess. Området består hovedsaklig av beitemark for sau.

Langneset og Øyran (halvøy som strekker seg mot vest) er viktige områder for fugl, spesielt sandlo, steinvender, tyvjo, terner og måker, og dessuten gjess på trekk. Dette er også et viktig turområde for befolkningen på Røst.

Alt i alt er Røst en kommune med begrensede areal, og dette byr på utfordringer. Fuglefaunaen er spesielt rik, med mange rødlistearter. En grundig plan for forvaltning av Røstlandet er helt nødvendig. Samarbeid mellom de ulike instansene er viktig. Interessekonfliktene er etter hva vi kan skjønne ikke nødvendigvis veldig store, men en plan for å sikre de ulike interessene inn i de neste generasjoner må til.

Vedøy og storfjell, sett fra Øran

Rødlistearter (2006) i Røstlandets våtmarker

Koder: NT: Nært truet VU: Sårbar DD: Datamangel CR: Kritisk

Art	Rødliste status	Status Røstlandet
Stjertand	NT	har hekket (2000 og 2003)
Skjeand	NT	har hekket (2000)
Snadderand	VU	hekker
Hettemåke	NT	hekker
Svarthalespove	NT	hekket 2008, trolig også hekket tidligere
Storspove	NT	hekker
Brushane	DD	forsvunnet som hekkefugl de siste årene
Tyvjo	VU	hekker
Makrellterne	VU	hekker
Vipe	NT	forsvunnet som hekkefugl
Sanglerke	NT	hekker
Steinskvett	NT	hekker
Stær	NT	hekker
Bergirisk	NT	hekker

Svarthalespove

Registreringene sommeren 2008

Vi har valgt å dele inn det registrerte området i soner. Kart som viser inndelingen av sonene finnes som vedlegg til rapporten. Registreringen ble utført i slutten av juni og begynnelsen av juli. Områdene ble gått igjennom flere ganger, samt varslende og spillende fugl i lufta ble telt fra avstand. Det bør også nevnes at sjøfugl hadde et spesielt dårlig år, noe som kan ha gitt utslag på for eksempel antall hekkende tyvjo.

Sone 1: Ystneset

Registrert av Martin Eggen og Beathe Dømbe 7. juli 2008. Været var pent, men med nordlig frisk bris. Noe fugl kan ha gitt opp hekkingen, siden registreringene ble utført noe sent.

Art	Antall / kommentar
Ærfugl	5 + 5 hunner. Unger ikke sett.
Stokkand	1 hann
Gråhegre	5 ind. Bruker området til næringssøk
Tjeld	1 varslende par, samt 3 ad.
Steinvender	1 par hekkende ved måkekoloni.
Enkeltbekkasin	1 ind. spillende.
Rødstilk	1 ind, vaslende. På grensen til naturreservat og sone 2.
Småspove	2 ind., trolig ikke hekkende her i år.
Storspove	1 ind., ikke varslende.
Gråmåke	4 ad.. varslende.
Svartbak	2 ad. varslende.
Hettemåke	2 ad.
Fiskemåke	35- 40 par i koloni på grensen mellom Ystneset og naturreservat. Minst 15 ikke flyveferdige unger sett her. Antallet er oppgitt i rapport over naturreservat, og må ikke dobbeltregistreres.
Tyvjo	1 par (par med oppgitt hekking?), samt 5 streifende ad.
Skjærpiplerke	4 ind., trolig hekkende.
Heipiplerke	3 ind, trolig hekkefugl.
Linerle	1 par, 1 1K
Sitronerle	1 hann hekket sammen med gulerle, og fikk frem unger.
Gulerle	1 hunn (ukjent underart) hekket med sitronerle.
Steinskvett	1 hann, varslende
Stær	50 ind, ad og 1K.
Kråke	2 ind.

Kommentar/forvaltning av området:

Ystneset er et av de bedre våtmarksområdene på Røst. Registreringen over rettferdiggjør bare delvis denne påstanden, noen som har flere årsaker. Området har lenge vært utsatt for gjengroing, og her er det et stort potensial for restaurering. I tillegg er området viktig under trekket, for fugler på næringssøk, og etter endt hekking.

For øvrig er Ystneset den eneste våtmarkslokaliteten med «hengemyr», med vannspeil dekket av gress og myrplanter over et større område (ikke gangbart).

I arbeidet med kommuneplanen påpekte NOF, Bodø lokallag områdets ornitologiske verdi, men dette ble ikke hørt, og området er avsatt til næringsinteresser. Deler av våtmarka og størstedelen av fjæreområdene er allerede tatt. Trolig var områdets skjebne allerede bestemt før kommuneplanen ble ferdig, og vi kom for sent på banen, selv om vi i en årrekke har understreket viktigheten av Ystneset til Fylkesmannes miljøvernavdeling.

Det vi ønsket å få til var en restaurering av området, med begrenset graving, slåtte av gress og beiting av kyr.

Dersom området blir brukt til hjeller og næringsvirksomhet må ikke dammene og åpent vannspeil fylles igjen, og utplassering av hjeller må gjøres på mest mulig skånsom måte. Unødvendig gjenfylling må unngås.

Når nå dette svært viktige våtmarksområdet, også i regional sammenheng, blir kraftig forringet (i beste fall, i verste fall mister all våtmarkskvaliteter) setter det større krav til forvaltningen av resten av Røstlandet.

Hekkefauna:

Området er fint for gressender, skjeand er funnet hekkende (2000), også stokkand (stokkandhekking registrert senest i 2007). I den sørlige delen av Ystneset kan man finne hekkende rødstilk og enkeltbekkasin, mens det mot nord og vest finnes små dammer og berg med til dels mye hekkende fugl. Spesielt er dette området viktig for skjærepiplerke, steinskvett, fiskemåke, tyvjo, ærfugl, steinvender og terner. Ystneset har også hatt faste hekkepar av sandlo, men fjæreområdene helt i sør er nå fylt igjen i forbindelse med utplasseringer av hjeller, og sandlo ble ikke registrert hekkende i år. Mest oppsiktsvekkende er jevnlig hekkinger av gulerle i området, en kresen art hva våtmark i lavlandet angår. Sitronerle har hekket i 1997 og 2008, begge ganger er det en hann som har dannet hybridpar med gulerle, og fått til vellykket hekking. Dette utgjør 2 av 3 hekkefunn i landet.

hekket i Ystneset 2008

Hann citronerle,

Trekk/næringssøk:

Området har en svært viktig funksjon for fugler på næringssøk og på trekk. Gressender, og til dels toppand kan sees hyppig. Den rike våtmarken mot sør produserer mye insekter, og erler, piplerker og svaler bruker området under trekk. Gråhegre sees ofte fiskende. Ærfugl, siland og svømmesnipe bruker ofte området etter endt hekking, med eller uten følge av unger. Spesielt ærfugl har brukt området til ungepass. I de grunne dammene mot vest raster det tidvis større flokker vadere på høsten, da flest myrsnipe, dvergsnipe og tundrasnipe, sammen med sotsnipe og rødstilk.

Sone 2: Brasen

Registrert av Martin Eggen og Beathe Dømbe 7. og 9. juli 2008. Været var pent, men med nordlig frisk bris 7. juli. Noe fugl kan ha gitt opp hekkingen, siden registreringene ble utført noe sent.

Art	Antall / kommentar
Ærfugl	2 hunner med 2 pulli
Siland	1 hunn med 2- 3 pulli
Gråhegre	1 ind. på næringssøk.
Tjeld	3 ad.
Småspove	1 varlende par + 10 ind., ikke-hekkende fugler observert.
Myrsnipe	1 ind., hekking ikke registrert.
Gråmåke	4 par gråmåke, varslende og stupende, samt 10 rastende.
Svarbak	5 ind., rastende.
Fiskemåke	5 ad., unger ikke sett.
Tyvjo	7 ad. overflyvende, samt 1 par, fikk frem 1 unge.
Gråsisik	1 ind. fløy over
Låvesvale	1 ind. på næringssøk.
Stær	20 ind. (ad. og 1K)

Kommentar/forvaltning av området:

Brasen inneholder noen av de samme kvalitetene som naturreservatet. Det vil si at man finner enkelt områder med relativt intakt myr, der myrsnipe og andre vadere kan finne hekkemuligheter. Dessverre går det en stor dreneringsgrøft NØ – SV i dette området, og dette har nok hatt en negativ effekt på evnen til å holde på vann. Grøftens, eller kanalens, funksjon er uvisst. Dette anbefales det å kikke nærmere på.

Dette er i tillegg et interessant område siden det er lite sjenert av ferdsel (mest i gåsejaktseongen). Dette gjenspeiles særlig i antall hekkende ender, og at mange ender tar med unger hit etter hekking. Det siste gjelder særlig ærfugl, og område har derfor en viktig funksjon som oppvekstområde for en del arter, og som rasteplass for ender, en del spurvefugl og tildels for gjess. Det finnes 2- 3 større dammer i området.

Området er sammen med naturreservatet, Klakken og vannbasseng den resterende kjernen i våtmarkssystemet på Røst (sammen med sone 6), dersom Ystneset forsvinner.

Hekkefauna:

Stjertand er funnet hekkende her i 2003, da 2 dununger ble sett sammen med et par 20. juli. Også toppand kan ofte beskues, og er observert hekkende ved en anledning. Ærfugl sees ofte med unger i vannene. Siland hadde unger i et av vannene i 2008. Tidligere er det funnet syngende hanner av lappspurv flere ganger i dette området. Brushaner er de siste 10 årene stort sett i sone 2, 3 og 4. Området har flere par med hekkende stormåker og som regel hekkende tyvjo.

Trekk/næringssøk:

Viktig for ender, til dels gjess, enkelte vadere på trekk. Ofte finner man større ansamlinger gråspurv og stær etter endt hekking i dette området.

Ung tyvjo, en av de få som kom seg på vingene i 2008

Sone 3: Klakken

Registrert av Håvard Eggen og Karina Helgeland 2. juli, og av Martin Eggen 10. juli. Supplerende opplysninger av Steve Baines som har fulgt med området gjennom sommeren.

Art	Antall / kommentar
Krikkand	2 ind. skremt opp, mulig hekkelokalitet
Tjeld	1 ind. varslende
Sandlo	2 par varslende
Rødstilk	1 par varslende, dessuten 7 ind. næringssøkene
Storspove	1 par varslende
Enkeltebekkasin	1 ind. spillende
Brushane	2 ind (kjønn ukjent) skremt opp.
Hettemåke	2 ad. rastende
Fiskemåke	6 ad. rastede
Gråmåke	2 ad. varslende
Sildemåke	1 ad. antatt underart <i>fuscus</i> rastende
Stær	4 ind. næringssøkende.
Linerle	2 ind, 1 ad. og 1 1K
Heipiplerke	4 ind, varslende

Kommentar/forvaltning av området:

Området ligger avgrenset til nedenfor bebyggelsen sentralt på Røstlandet. Området utmerker seg spesielt med et større artsmangfold hva vadere angår, og må regnes som en svært viktig del av Røstlandets våtmark. Området har en tendens til å tørke ut ganske godt på sommeren, og her

bør det sees etter forbedringsgrep. I nord går turstien gjennom området. Stien er egentlig delt i flere småstier, men en er mest brukt. Det er viktig at ferdselen blir konsentrert om hovedstien.

En havvåg går inn bak området, og man finner derfor saltvann like i nærheten. Dette er med på å øke tiltrekningskraften på mange arter. Kombinasjonen med mange ulike habitat (gressmark, rik myr, knauser, fjære, tangbelte m.m.) trekker i positiv retning.

Restaureringstiltak bør vurderes i den sørlige delen, for å få området mer vått.

Varslende storspove

Hekkefauna:

Stjertand hekket i 2000. Området har også ved et par anledninger bydd på hekking av hettemåker, og mer vanlig, av fiskemåker. Den sørlige delen bærer preg av å være rik våtmark, med tildels mye våtmarksfugl hekkende på et lite område. Rødstilk, storspove og enkeltbekkasin er hekkfugler ved lokaliteten. Lenger mot nord (mot vannbassenget) finner man fjæreområder, her holder sandlo til. Dette er en av de få hekkeplassene som er igjen for sandlo på den sørlige delen av Røstlandet, etter omfattende nedbygging av fjæreområder de siste ti årene. På grensen til vannbassenget finner vi det området med hyppigste observasjoner for brushane de siste årene. Området er lite, og sammen med noe forstyrrelser, er trolig ikke området stort nok lenger for å huse en bestand av brushane, og den observeres stadig sjeldnere. Ved restaureringstiltak og god forvaltning av reservat, sone 2, 3 og 4, finnes det likevel håp for å få arten tilbake med en liten, fast bestand.

Området har også en rik spurvefuglfauna, med steinskvett, heippiplerke, skjærepiplerke og linerle som de vanligste artene.

Trekk/næringssøk:

Bekkasiner og andre arter som trives i vått miljø raster sør i området. Lenger nord slår ofte myrsnipper, sotsnipper, rødstilk og andre vadere seg ned på trekk. Storspove, småspove og heilo er tidvis tallrike trekkgjester/rastefugler (etter endt hekking) i området. På grensen mot sone 2 i vest finnes det områder med gressmark og steinete terreng med liten forstyrrelse.

Sone 4: Vannbassenget

Registrert av Håvard Eggen og Karina Helgeland 2. juli. Supplerende registrerende av Martin Eggen og Steve Baines.

Art	Antall / kommentar
Ærfugl	8 hunner/store unger
Stokkand	28 ind. rastende. 1 unge sett. Hekkebiotop
Brunnakke	2 ind. rastende. Hekkebiotop
Krikkand	5 ind. rastende. Hekkebiotop.
Snadderand	1 hunn med 3 pulli. Ny hekkeart for Røst
Toppand	29 ind. Mistanke om hekking, 1 engstlig hunn lå igjen.
Siland	2 hunner
Brushane	1 ind. skremt opp. Hekkebiotop.
Svarthalespove	1 par (underart islandica) hekket. Hekkegrop med klekt egg funnet av Tycho A.- Nilssen og .Tomas Arvåk. Første sikre hekkefunn på Røst
Rødstilk	1 par hekker + 3 ind.
Svømmesnipe	1 ind. sett rastende/næringssøk
Småspove	1 par, hekkende/varslende
Storspove	Opptil 3 par i området, varslende.
Tjeld	1 ind., trolig partner til varslende ind. i sone 3.
Myrsnipe	2 par, hekkende. 1 par hekket rett øst for vannet, i småpytter. Også 1 par mot enden av flystripe (med naturreservat 2 par rundt enden av flystripe).
Tyvjo	1 par hekket, samt 2 rastende ad.
Krykkje	15 ad. Nye individer ankom, utskifting. Drakk og vasket seg.
Linerle	2 ad. næringssøk/hekkebiotop
Heipiplerke	10 ind., varslende/engstelig.
Sanglerke	3 ind. Fast hekkeplass øst for vannbassenget.

Tilleggsregistreringer av Håvard Eggen

Område sørøst for Vannbasseng/pumpehus – mot fotballbane (gressmark uten ferdsel, noe myr)

Lappspurv: 1 hann sang og markerte territoriet.

Steinskvett: 4 ind., 2 1K.

Sandlo: 2 par, 1 par ved fotballbane og 1 par bak på marken. Begge parene varslet.

Småspove: 2 par., varslende, engstelig.

Storspove, 1 par., varslende, engstelig.

Linerle, 4 ind., 2 ad og 2 1K.

Kommentar/forvaltning av området:

Sone 4 går blant ornitologer under navnet «det gamle vannbassenget». Dette er et fint vann som utpeker seg som det beste vannet på Røst, etter at det største vannbassenget ble utgravd, og kantene her ble gruslagt, gjort bratte og sterile. Vannet i sone 4 har mange bukter og en halvøy, og en rik kantvegetasjon. Dette gir mulighet for kamuflasje og beskyttelse for mange arter. En rekke ender og vadere hekker ved vannet, og vannet er også svært viktig for trekkfugl.

Dette vannet må for en hver pris sikres slik det står. Dersom større areal til vann skal sikres, må ikke kantene av vannet (i en radius av 10 meter) røres. Det bør legges til rette for observasjonsvirksomhet, slik at de ornitologiske verdiene blir synliggjort, og unødvendig ferdsel og forstyrrelser unngås. Dette kan gjøres med observasjonspunkt/hide.

I områdene rundt vannet finnes det en del hekkepytter for myrsnipe mot øst. Mot sørøst kan man finne lappspurv enkelte år, samt hekkende sandlo, spover og sanglerke.

Mot vest finnes det en del myrområder som nærmest fremstår som en del av kantvegetasjonen til vannet.

Hekkende myrsnipe

I det største, utgravde vannbassenget er det nødvendig at kantene ordnes til, slik at det med tiden kan komme kantvegetasjon igjen. Da unngår man også tiltrekningskraften av stormåker i bassenget. Kantene på gjøres mindre bratte, og de høye kantene med grus må fjernes. Dette ansees som et helt nødvendig tiltak for å sikre en større bestand av alle de arter som har minket i antall etter utgravingen. Det gamle vannbassenget (sone 4) er lite av areal, og kan vanskelig huse en levedyktig bestand av tradisjonelt faste hekkebestander som brushane, svømmesnipe, vipe, og sikre gode bestander av vanlige arter som myrsnipe og småspove.

Hekkefauna:

Hekking av snadderand er unikt i Nordland, og har bare funnet sted ved en anledning på Værøy tidligere. Også i norsk sammenheng er snadderand en meget sjelden hekkefugl, trolig med under 100 par.

Svarthalespoven er nært truet i Norge. Bestanden er svært liten og sårbar. Hekking ved det gamle vannbassenget var derfor gledelig. Arten har trolig også tidligere hekket på Røstlandet, men dette var første konkrete hekkefunn. Sammen med hekking av snadderand indikerer dette at lokaliteten utgjør et av de viktigste vannene for våtmarksfugl i Nordland, og kanskje i Norge.

Svarthalespove

Som registreringene over viser er også antallet og mangfoldet av andre arter stort.

Trekk/næringssøk:

Området blir brukt av både ender og vadere. Dette gjelder under trekket, men kanskje i ennå høyere grad av lokale hekkefugler etter endt hekking. Også hekkende fugl i myrområder andre steder på Røstlandet kommer til området på næringssøk, jfr. blant annet observasjonen av svømmesnipe sommeren 2008. Flokker med krykkje bader i vannet, mens antall stormåker er begrenset til toppen noen titalls i vannet samtidig (mot opptil mange hundre/tusen i det store, utgravde bassenget). De siste årene er det observert sothøne, polargås, ubestemt bekkasinsnipe og alaskasnipe her.

Sone 5: Kvalvågen

Registrert av Håvard Eggen 3. juli. Supplerende opplysninger av Steve Baines som har fulgt området hele sommeren.

Art	Antall / kommentar
Småspove	1 par varslende
Rødstilk	4 varslende ind. Minst 1 par hekkende i selve våtmarka.
Enkeltebekkasin	1 ind. spillende
Svarthalespove	1 par (underart islandica) med delvis tilhold i området. Trolig hekkeforsøk tidligere i sesongen.
Myrsnipe	Skremt opp, hørt spillende. Hekkende?
Sildemåke	1 par stabilt hele sommeren, hekking ikke observert.
Heipiplerke	2 varslende ind.

Kommentar/forvaltning av området:

Området må sees i sammenheng med det rike våtmarksområdet som tidligere utgjorde «hjerteslagene» i våtmarka på Røst. Da det største vannbassenget ble utgravd på slutten av 90-tallet var det begynnelsen på slutten av stabile hekkebestander av brushane og svømmesnipe, og opptreden av for eksempel skjeand sommerstid. Tidligere var dette en plass man kunne dra å observere spillende brushane.

Sildemåke

Det er laget dreneringsbekk i området, denne leder vann som går i rør under veien og ut i fjæra. NOF Bodø lokallag har en avtale med kommunen om at denne skal tettes, med overløp. Det skal også være mulighet for å ta vekk vannsperran i røret ved behov. Sperringen virker også positivt for kommunens vannbasseng, da det blir samlet opp mer vann. Våren 2005 og 2008 har tiltaket fungert etter hensikten, noe som førte til *svært* gode resultat i antall observerte fugl. I 2008 spilte det således også svarthalespove her.

Dessverre ble området tappet for vann begge vårene, og sperren i røret har ikke vært tett mesteparten av tiden. Tiltaket vurderes som meget effektivt, uten store interessekonflikter. Det er derfor viktig at dette tiltaket følges opp av Fylkesmannen i samarbeid med NOF Bodø lokallag, slik at det kan virke etter hensikten, og fåes inn i avtalefestede former. Ved tilstrekkelig høy vannstand på oversiden av veien, vil det her bli skapt et større våtmarksområde, som en liten kompensasjon for manglende forvaltning av biologisk mangfold i Røst kommune.

Hekkefauna:

Området er rikt på våtmarksfugl når det er fuktig. Dessverre tørker det raskt inn i perioder med mindre nedbør, da drenering gjør at området ikke holder på vannet.

Trekk/næringssøk:

Området er svært mye brukt av trekkfugl og næringssøkende fugl av de fleste typer grupper. Med nok vann produserer dette området mye instekter, larver m.m., da det har mulighet til å bli et større, sammenhengende vått område. Vadere, ender, og spurvefugl observeres i fine tall. Svarthalespover bruker flittig området i flokker på vår/forsommer. Våren 2007 hadde en mandarinand rastelokalitet her, mens det i 2005 var en av de faste plassene for en kornspurv. Lokaliteten ligger også nært den uvurdelige viktige fjærelokaliteten Valvågen, som ligger på nedre side av veien (mot nord).

Sone 6: «Marka»

Registrert av Håvard Eggen 3. juli. Supplerende opplysninger fra Martin Eggen (observasjoner 9. juli).

Art	Antall / kommentar
Ærfugl	1 hunn, mulig hekking (engstelig adferd)
Toppand	1 hunn, mulig hekking (engstelig adferd)
Stokkand	3 hanner, 2 hunner. Den ene hunnen hadde 6 pulli, den andre var engstelig.
Gråhegre	1 ind., næringssøkende.
Småspove	1 par, engstelig.
Rødstilk	2 par varslende/engstelig. 10 ind. observert totalt.
Tjeld	4 ind., varslende/engstelig
Myrsnipe	1 ind. spillende
Enkeltbekkasin	2 ind. spillende
Fiskemåke	2 par, 2 pulli sett. 150 ad. rastende.
Gråmåke	40 ind. i området.
Stær	4 ind, 1 par hekker
Linerle	1 ad, 2 1K
Heipiplerke	4 ind., engstelig
Steinskvett	4 ind., 2 ad. og 2 1K

Kommentar/forvaltning av området:

Området ligger isolert til i forhold til resten av våtmarka. Dette er det området med minst ferdsel, og er derfor spesielt verdifull for ender, som lett blir skremt vekk fra områder. Her kan man finne en del intakt myr, og lokaliteten huser en rekke dammer. Det er lite tekniske inngrep.

Hekkefauna:

Gressender, og trolig toppand enkelt år, hekker. Området er også fint for bekkasiner. Svarthalespove blir ofte sett her på våren, og kan ha hekket. Som registreringene over viser, finner man mange av karakterartene for Røst. Her bør det legges til at området er lite kartlagt tidligere (før 2008) med tanke på hekkefugl.

Enkeltbekkasin

Trekk/næringssøk:

Brukes vanligvis i stor utstrekning av ender (gress- og dykkender), bekkasiner, måker, hegre og småflokker med Anser-gjess som raste og trekkplass. Området fungerer som et «fristed», der det sjeldent er ferdsel og forstyrrelser.

Større flokker med stær og piplerker opptrer hyppig. Svaler samler ofte insekter i området, og man kan anta at det produseres en hel del insekter.

Sone 6A: Kvalvågsletta

Registrert av Håvard Eggen 3. juli og av Steve Baines, med supplerende opplysninger fra Martin Eggen.

Art	Antall / kommentar
Tyvjo	1 par, fikk frem 1 unge.
Myrsnipe	2 par, hekkende/engstelig
Rødstilk	1 par, hekkende/engstelig. Unge sett.
Enkeltbekkasin	2 spillende ind.
Heilo	Opptil 30 ind. sett. Ikke hekkende fugler, rastende.
Tjeld	2 ad., engstelig (3. juli). 1 ad. med 4 unger sett 10. juli.

Kommentar/forvaltning av området:

Området har et svært begrenset område med myr. Rundt myrpyttene finner man gress/beite-mark. Det er begrenset ferdsel i området, og skal dette tilrettelegges som turområdet må ferdselen kanaliseres til de ytre områder, med mulighet for utsiktspunkt ned mot myr og dammer. Helt i nord, nord for kirkeruinen, finner man en fin dam med kantvegetasjon. Her raster det ofte gressender og heilo, sammen med en og annen bekkasin.

Hekkefauna:

Som man ser av registreringene sommeren 2008 er likevel antall hekkefugl høyt, og dammene er svært viktig som hekkelokalitet.

Varslende rødstilk

Trekk/næringssøk:

Området har en viktig trekklokalitet, spesielt viktig for trost, piplerker og ikke minst heilo. Gjess kan av og til gå ned i området. Rovfugl sees ofte. At disse fuglene får være mest mulig i fred, er viktig å tenke på ved forvaltning av området.

Heilo

Oversikt over antall par med hekkefugl i de undersøkte områdene, utvalgte arter

Med hekking menes her varsling evt. spill, eller egg/unger sett.

	Myr- snipe	Rødtilk	Tjeld	Enkelt- bekkasin	Små- spove	Stor- spove	Stokk- and	Topp- and	Tyvjo
Sone 1		1	1	1					
Sone 2					1				
Sone 3		1	1	1		1			
Sone 4	2	1		1	1	3-4	1	1	1
Sone 5	(1)	1		1	1				
Sone 6	1	2	2	1	1		2	1	
Sone 6a	2	1	1	1					1
SUM	5 (6)	7	5	6 (9)	4	4-5	3	2	2

Hekketall fra Røstlandet som helhet (inkludert naturreservat og Øyran)

Følgene tall for våtmarka på Røstlandet (i sin helhet) kan oppsummeres:

Art	1992	2008
Småspove	Cirka 15 par hekker	7- 8 par. 3-4 par Øyran, cirka 4 par i våtmarka.
Storspove	5-6 par hekker	4-5 par
Enkeltebekkasin	5 par	6 par
Rødtilk	5-6 par	7 par
Heilo	2-3 par	Hekking ikke registrert de siste 10 årene.
Vipe	5-6 par	Borte. Ikke hekket siden årtusenskiftet, og observeres sjeldent
Brushane	6-10 hanner spiller om våren, hekker i mindre antall	2 hanner sett om våren, ingen spill. Hekking ikke indikert, men observasjon av hunnfugl i mulig hekkeområde juli 2008, samt 3 ind. ved vannbassenget.
Myrsnipe	10- 15 hekkende par Røstlandet	5-6 par funnet hekkende. Øyran ikke medregnet. Her hekker normalt 2- 3 par hvert år
Svømmesnipe	5-6 hekkepar	1 antatt hekkepar
Hettemåke	5-10 par hekker	2-3 par hekker
Tyvjo	30- 50 par (hele Røst)	3 hekkende par Røstlandet (Øyran inkludert), disse spilte skadet i juli/unge sett. Unormalt dårlig år, men trenger overvåking
Lappspurv	4-5 par hekker	0-2 par hekker normalt. Kun en syngende i 2008.

Sluttord:

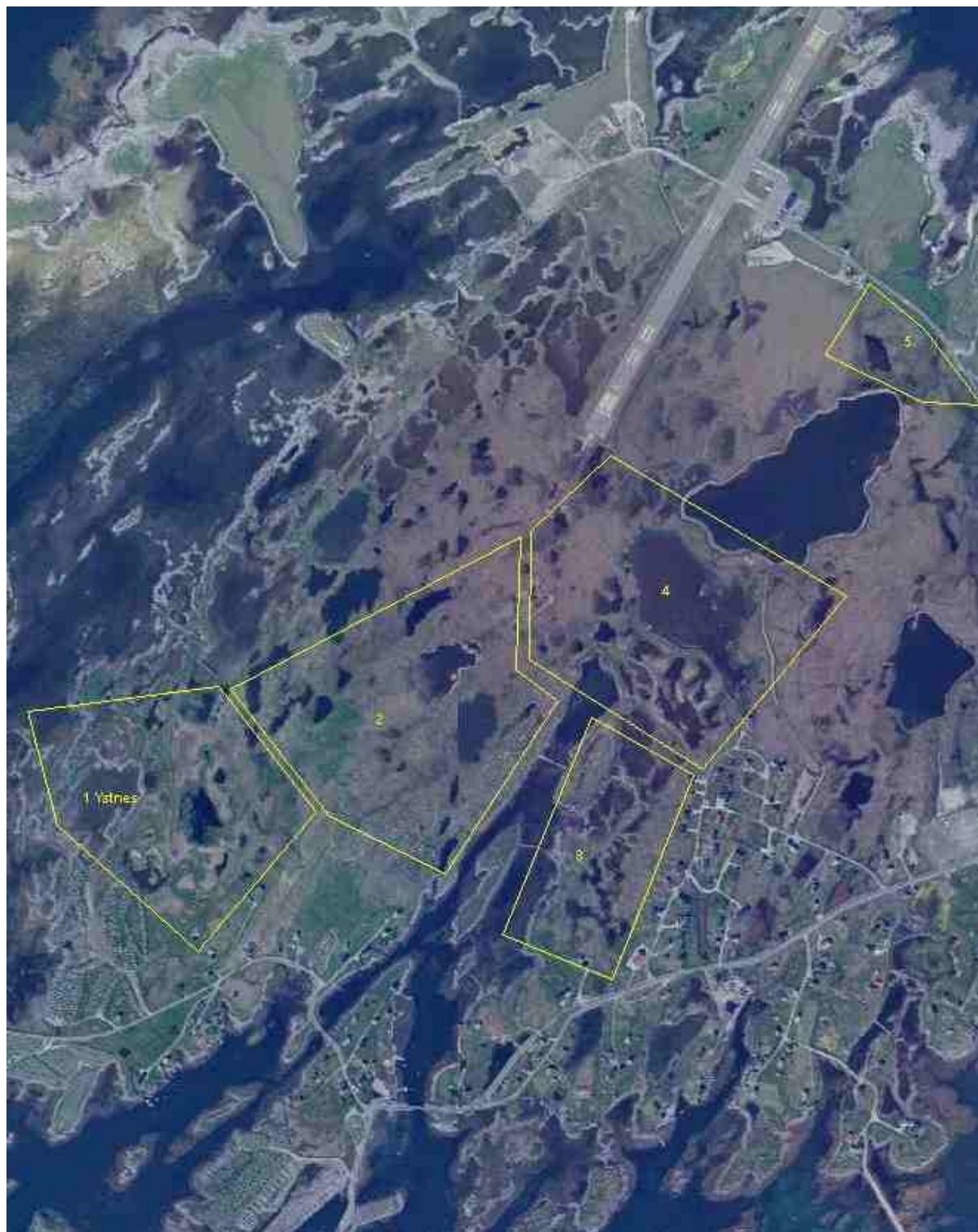
Fra lokallagets side er det svært ønskelig å følge opp denne rapporten. Dette gjøres lettest ved å opprette de innarbeidede sonene som lokaliteter på artsobservasjoner.no/fugler, for så å systematisk undersøke områdene og registrere observasjonene i denne basen. Man bør tilstrebe å få til en registrering tidlig i hekkesesongen (primo juni) og en senere (ultimo juni- primo juli). Dette arbeidet er viktig for å overvåke bestanden lokalt, samtidig som man kan bruke undersøkelsene i en videre sammenheng, for å se på bestandstendenser i et videre perspektiv. *Feilkilde: Ved målrettete tellinger kan det fort bli et høyere antall av de vanlige artene, enn ved estimerer. Derfor er årlige/jevlige tellinger viktige for å få gode tall og for å registrere utviklinger i bestandene.*

Det vil også vise hvilke endringer inngrep (positivt og negativt) fører med seg, på kort sikt, og på lengre sikt.

Til slutt vil undertegnede rette en sterk oppfordring om å bruke rapporten som grunnlag for videre forvaltning av Røstlandet. Det har vært skremmende å være vitne til hvordan områder gradvis forsvinner år for år, og nå må forvaltningsmål for hele Røstlandet utarbeides, og resterende området tilrettelegges for økte bestander av våtmarksfugl for å kompensere for tapt terreng.

Vedlegg:

Kart over soner 1-5

Kart over soner 5-6

